

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αθήνα 21.11.2018

Αριθμός Ατομικής Γνωμοδότησης 229/2018

Έγγραφο ερωτήματος: υπ'αριθμ. Δ61/13477/22.10.2018 της Γενικής Διεύθυνσης Απονομής Συντάξεων/Διεύθυνσης Διεθνών Ασφαλιστικών Σχέσεων/Τμήμα Διμερών Διεθνών Συμβάσεων/Κεντρική Υπηρεσία /ΕΦΚΑ

Περίληψη ερωτήματος: Ποια η έκταση της υποχρέωσης συμμόρφωσης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ προς την υπ'αριθ. 331/2015 απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Χανίων και ειδικότερα εάν το Δικαστήριο επιτάσσει την καταβολή στον συνταξιούχο Ε.Κ., συνολικού μηνιαίου ποσού ύψους 404,53 ευρώ, ως μηνιαία σύνταξη γήρατος, εκ των οποίων 100,07 ευρώ ως συμπληρωματική παροχή, από 19.5.2010 και εφ' όρου ζωής, ανεξαρτήτως των μεταβολών της κατάστασης του συγκεκριμένου συνταξιούχου και παρά τις ρητές διατάξεις του άρθρου 7 παρ.8 του ν.2186/1994(ενδεχόμενη μόνιμη εγκατάσταση στο εξωτερικό, αύξηση ή μείωση του ποσού της σύνταξης των Η.Π.Α. ή της Ελλάδας) αλλά και ενδεχόμενης τροποποίησης της ελληνικής νομοθεσίας.

Ιστορικό

Από το έγγραφο του ερωτήματος και τα συνοδεύοντα αυτό στοιχεία του φακέλλου προκύπτει το εξής πραγματικό:

1.Ο Ε.Κ. γεννήθηκε στις 19.5.1945 και πραγματοποίησε συνολικά 4.863 ημέρες εργασίας σε ασφαλιστικούς φορείς στην Ελλάδα και στις ΗΠΑ. Συγκεκριμένα πραγματοποίησε 1.445 ημέρες εργασίας στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α-Ε.Τ.Α.Μ., 1.043 ημέρες εργασίας στην ασφάλιση του Ν.Α.Τ. και 500 ημέρες εργασίας στην ασφάλιση του Τ.Ε.Β.Ε., ήτοι 2.988 ημέρες ασφάλισης στην Ελλάδα καθώς και 1.875 ημέρες ασφάλισης στις Η.Π.Α.. Με τις υπ'αριθ. 903/17.7.2006, 1237/6.10.2006, 216/18.2.2009 και 888/22.6.2009 αποφάσεις του Διευθυντή του Περιφερειακού

Υποκαταστήματος Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ Χανίων χορηγήθηκε σε αυτόν κύρια σύνταξη μερικής αναπηρίας από κοινή νόσο για διαδοχικά χρονικά διαστήματα από 12.3.2004 έως 31.3.2011. Ο ανωτέρω ενόψει της συμπλήρωσης του 65ου έτους της ηλικίας του, υπέβαλε την 4238/19.5.2010 αίτηση προς το Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. για τη μετατροπή της χορηγούμενης σε αυτόν σύνταξη αναπηρίας σε σύνταξη γήρατος. Με την 1903/6.8.2011 απόφαση του Διευθυντή του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Χανίων διεκόπη από 19.5.2010 η καταβολή σύνταξης αναπηρίας και από την ίδια ημερομηνία χορηγήθηκε σε αυτόν σύνταξη γήρατος συνολικού ύψους 404,53 ευρώ ανά μήνα. Από το ποσό αυτό α) το ποσό των 304,46 ευρώ αντιστοιχούσε στην μερική παροχή (τμηματικό ποσό σύνταξης) του άρθρου 7 παρ.3εδ.ε΄της Συμφωνίας Κοινωνικής Ασφάλειας μεταξύ Ελλάδας και Η.Π.Α. η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.2186/1994(Α΄15) και υπολογίστηκε κατά την αναλογία μεταξύ των ημερών ασφάλισης του Ε.Κ. στην Ελλάδα(2.988 ημέρες) και του συνόλου των ημερών ασφάλισής του σε Ελλάδα και Η.Π.Α.(4.863 ημέρες), επί του προσδιοριζομένου κατ'εφαρμογή του άρθρου 7 παρ.3 εδ.α΄και γ΄της ίδιας Συμφωνίας κατώτατου ορίου σύνταξης ,που ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, προσαυξημένου , κατά το άρθρο 51 παρ. 4 του ν.2084/1992(Α΄165), για τις επιπλέον των 4.500, 363 ημέρες ασφάλισης του Ε.Κ. και β) το ποσό των 100,07ευρώ αντιστοιχούσε στη συμπληρωματική παροχή, του άρθρου 7παρ.8 της ανωτέρω Συμφωνίας, συνιστάμενη στη διαφορά του συνολικού ποσού της καταβλητέας σύνταξης από τους ασφαλιστικούς φορείς Ελλάδας(304,46 ευρώ,τμηματικό ποσό σύνταξης όπως καθορίστηκε ανωτέρω) και των Η.Π.Α.(90,98ευρώ) από το ως άνω προσαυξημένο κατώτατο όριο σύνταξης 495,51ευρώ{δηλαδή 495,51ευρώ–(304,46ευρώ+90,98 ευρώ)=100,07ευρώ. . Στη συνέχεια με την 870/31.5.2012 απόφαση του ιδίου ως άνω Διευθυντή τροποποιήθηκε η ανωτέρω απόφαση ως προς το καταβλητέο ποσό σύνταξης με την αιτιολογία ότι, σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ.11 του ν. 3996/2011(Α΄170) και τις 41/2011,93/2011 και 9/2012 εγκυκλίου του Ι.Κ.Α, το τμηματικό ποσό σύνταξης δεν υπολογίζεται εν προκειμένω, βάσει του προσαυξημένου,αλλά βάσει του ισχύοντος κατώτατου ορίου σύνταξης και η προβλεπόμενη από την ελληνική νομοθεσία ελάχιστη παροχή δεν δύναται να ξεπερνάει το ποσό των 360 ευρώ.Ενόψει αυτών η 870/31.5.2012 απόφαση καθόρισε το καταβλητέο, από 19.5.2010, ποσό μηνιαίας σύνταξης του Ε.Κ. στο ύψος των 299,13ευρώ. Με την ίδια απόφαση διεκόπη η καταβολή της συμπληρωματικής παροχής του άρθρου 7 παρ.8 της ανωτέρω Συμφωνίας, καθόσον το συνολικό ποσό της καταβλητέας σύνταξης από τους ασφαλιστικούς φορείς της

Ελλάδας(299,13ευρώ) και των Η.Π.Α.(90,98ευρώ) ανερχόμενο στα 390,11ευρώ υπερέβαινε το ποσό των 360ευρώ.

2. Κατά της ανωτέρω απόφασης ο Ε.Κ. κατέθεσε ενώπιον της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής του ως άνω Υποκαταστήματος την 13607/3.8.2012 ένσταση ζητώντας την ακύρωσή της. Η ένσταση απορρίφθηκε με την 705/συν.57/27.9.2012 απόφαση. Κατόπιν αυτού, προσέφυγε με την από 28.12.2012 προσφυγή ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Χανίων ζητώντας την ακύρωση της τελευταίας απόφασης, προβάλλοντας ότι εσφαλμένα η απόφαση αυτή απέρριψε την ένστασή του κατά της 870/31.5.2012 απόφασης του Διευθυντή του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. Χανίων, καθόσον η τελευταία αυτή απόφαση εσφαλμένα εφάρμοσε στην περίπτωση του τη διάταξη του άρθρου 36 παρ.11 του ν. 3996/2011, καθώς η διάταξη αυτή, κατά τη ρητή πρόβλεψη του νομοθέτη, εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις που το συνταξιοδοτικό δικαίωμα του ασφαλισμένου θεμελιώνεται κατά τον οικείο Κανονισμό 883/2004 με συνυπολογισμό χρόνου ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε σε ξένο κράτος –μέλος της Ε.Ε. και όχι στις περιπτώσεις που το δικαίωμα αυτό θεμελιώνεται με συνυπολογισμό χρόνου ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε σε ξένο κράτος μη μέλος της Ε.Ε., όπως εν προκειμένω. Το δικαστήριο με την υπ' αριθ. 331/2015 απόφασή του έκανε δεκτή την προσφυγή, ακύρωσε την 705/συν.57/27.9.2012 απόφαση της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής(Τ.Δ.Ε.) του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. Χανίων και απεφάνθη ότι ο προσφεύγων δικαιούται από 19.5.2010, μηνιαία σύνταξη γήρατος, συνολικού ύψους 404,53 ευρώ.

3. Εν συνεχεία υποβλήθηκε το εν λόγω ερώτημα, στο δε έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας επισυνάπτεται η από 12.2.2018 αίτηση του Ε.Κ., με την οποία ζητάει την πλήρη συμμόρφωση της Υπηρεσίας στην δικαστική απόφαση καθώς και το με αριθ. πρωτ. 3519/23.2.2018 έγγραφο του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Χανίων από το οποίο προκύπτει ότι, κατά της 331/2015 απόφασης του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Χανίων δεν ασκήθηκε ένδικο μέσο, το δε Τμήμα Συντάξεων του ιδίου Υποκαταστήματος ήδη εξέδωσε την 313/6.3.2017 απόφαση με την οποία ακύρωσε την 870/31.5.2012 απόφαση και επανέφερε σε ισχύ την 1903/6.8.2011 απόφασή του με καταβαλλόμενο ποσό σύνταξης 404,53 ευρώ κατά μήνα, πλην όμως, προβληματίζεται διότι ο συγκεκριμένος συνταξιούχος, ο οποίος λαμβάνει το εν λόγω ποσό σύμφωνα με την απόφαση, αφού προσκομίσει τις απαραίτητες βεβαιώσεις για τη σύνταξη του εξωτερικού, συνεχίζει να λαμβάνει πάνω από την ελάχιστη παροχή των 360,00ευρώ μηνιαίως.

4.Περαιτέρω με το έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας γίνεται γνωστό ότι, ως προς το θέμα εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 36 παρ.11 του ν.3996/2011 και του συσχετισμού της με το άρθρο2 του ν. 3863/2010 ως προς τον καθορισμό της ελάχιστης βασικής σύνταξης, έχει ήδη υποβληθεί αρμοδίως ερώτημα και αναμένονται ερμηνευτικές οδηγίες.

5.Επομένως, το παρόν ερώτημα περιορίζεται στο εάν το δικαστήριο επιτάσσει την καταβολή του μηνιαίου ποσού ύψους 404,53 ευρώ εφ'όρου ζωής , παρά τις ρητές διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 7 του ν.2186/1994 και άρα ανεξάρτητα των μεταβολών της κατάστασης του συγκεκριμένου συνταξιούχου(ενδεχόμενη μόνιμη εγκατάσταση στο εξωτερικό,αύξηση ή μείωση του ποσού της σύνταξης των Η.Π.Α. ή της Ελλάδας) αλλά και ενδεχόμενης τροποποίησης της ελληνικής νομοθεσίας .

Νομοθετικό πλαίσιο

6. Στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών(ΕΣΔΑ), το οποίο κυρώθηκε μαζί με τη Σύμβαση, με το άρθρο πρώτο του ν.δ.53/1974(Α'256), ορίζεται ότι:

«Παν φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του.Ουδείς δύναται να στερηθή της ιδιοκτησίας αυτού ειμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπομένους υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους.Αι προαναφερόμεναι διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα παντός Κράτους όπως θέση εν ισχύι νόμους ους ήθελε κρίνει αναγκαίον προς ρύθμισιν της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιον συμφέρον ή προς εξασφάλισιν της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων».

7.Τα άρθρα 22παρ.5 και 95παρ.5 του Συντάγματος ορίζουν τα ακόλουθα:

«Άρθρο 22 παρ.5: Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει.»

«Άρθρο95 παρ.5:Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης».

8.Τα άρθρα 63, 196,197 και 198 του ν.2717/1999 (Α'97), Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, ορίζουν:

«Άρθρο 63: «1. Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται σε ειδικές διατάξεις του Κώδικα,οι εκτελεστές ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις, από τις οποίες δημιουργούνται κατά νόμο διοικητικές διαφορές ουσίας, υπόκεινται σε προσφυγή».

«Άρθρο 196:Οι αποφάσεις, με τις οποίες απαγγέλλεται η ακύρωση ή η τροποποίηση εκτελεστής ατομικής διοικητικής πράξης ή η ακύρωση παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, ισχύουν

έναντι όλων»

« Άρθρο 197:1. Δεδικασμένο δημιουργείται από τις τελεσίδικες και τις ανέκκλητες αποφάσεις, εφόσον οι τελευταίες δεν υπόκεινται σε ανακοπή ερημοδικίας, ως προς το, ουσιαστικό ή δικονομικό, διοικητικής φύσης ζήτημα που με αυτές κρίθηκε, εφόσον τούτο τελεί σε άμεση και αναγκαία συνάρτηση προς το συμπέρασμα που με τις ίδιες έγινε δεκτό. Δεδικασμένο δημιουργείται, επίσης, και όταν το, κατά την προηγούμενη περίοδο ζήτημα, κρίθηκε παρεμπιπτόντως, αν το δικαστήριο ήταν καθ' ύλην αρμόδιο να το κρίνει, και εφόσον η απόφασή του γι' αυτό ήταν αναγκαία προκειμένου τούτο να αποφανθεί για το κύριο ζήτημα.

2. Το δεδικασμένο εκτείνεται στις ενστάσεις οι οποίες, είτε ύστερα από προβολή τους είτε αυτεπαγγέλτως, εξετάστηκαν ή έπρεπε να εξεταστούν από το δικαστήριο, καθώς και σε εκείνες οι οποίες δεν ήταν δυνατόν να εξεταστούν από αυτό αυτεπαγγέλτως, αλλά, αν και μπορούσαν να προβληθούν, δεν προβλήθηκαν. Οι τελευταίες αυτές ενστάσεις δεν καλύπτονται από το Δεδικασμένο αν στηρίζονται σε αυτοτελές δικαίωμα, η ικανοποίηση του οποίου μπορεί να επιδιωχθεί με την άσκηση ευθέως του οικείου ένδικου βοηθήματος.

3. Το αναφερόμενο στις προηγούμενες παραγράφους δεδικασμένο ισχύει υπέρ και κατά εκείνων που διατέλεσαν διάδοχοι, καθώς και αυτών που έγιναν, κατά τη διάρκεια της δίκης ή μετά το πέρας της, καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοί τους, εκτείνεται δε και σε εκείνους από τους οποίους, σύμφωνα με το νόμο, μπορεί να αξιωθεί η εκπλήρωση της σχετικής υποχρέωσης. Το δεδικασμένο που ισχύει για τον πρωτοφειλέτη καλύπτει και τον εγγυητή, και το αντίστροφο. Το δεδικασμένο που ισχύει για το νομικό πρόσωπο εκτείνεται και στα μέλη του».

« Άρθρο 198:1. Οι διοικητικές αρχές οφείλουν, με θετικές ενέργειες ή με αποχή από κάθε αντίθετη ενέργεια, να συμμορφώνονται προς το περιεχόμενο των αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται για διαφορές που άγονται προς επίλυση με άσκηση προσφυγής»

9.Ο Κανονισμός Ασφαλιστικής Αρμοδιότητας και Διαδικασίας Απονομής των παροχών του Ι.Κ.Α. (Α.Υ.Ε. 57440/13.1.1938, Β' 33) στο άρθρο 18 αυτού, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 33611/1.186/23.4.1964 απόφαση του Υπουργού Εργασίας (Β' 159) ορίζει: «Η υπηρεσία του Ιδρύματος παρακολουθεί αυτεπαγγέλτως την κατάστασιν των συνταξιούχων, αναφέρουσα αμελλητί εις το αρμόδιον όργανον πάσαν μεταβολήν δυναμένην να επιφέρει τροποποιήσιν η άρσιν του δικαιώματος εις σύνταξιν. Προς τούτο δύναται η Υπηρεσία να αρνηθή την καταβολήν της συντάξεως, μέχρις ερεύνης σημείων επιφερόντων μεταβολήν του δικαιώματος η να απαιτήση προσαγωγήν ωρισμένων δικαιολογητικών.

10.Το άρθρο 100παρ.2 εδ.α του ν.4387/2016 (Α'85) ορίζει:

«2. α. Οι εντασσόμενοι στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς, κλάδοι και λογαριασμοί ασκούν τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο, και συνεχίζουν να ασκούν αυτές που

προβλέπονται από τις γενικές ή ειδικές ή καταστατικές διατάξεις τους, κατά το μέρος που αυτές δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος, μέχρι την ημερομηνία ένταξης στον Ε.Φ.Κ.Α., σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 51 του παρόντος»

Ερμηνεία και Εφαρμογή Διατάξεων

Από τις ανωτέρω διατάξεις ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ των, συνάγονται τα ακόλουθα:

11. Το Σύνταγμα με το άρθρο 22 παρ.5 του Συντάγματος κατοχυρώνει το θεσμό της κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων και ανάγει τη μέριμνα για την προαγωγή του σε σκοπό του Κράτους. Βασικό περιεχόμενο της κοινωνικής ασφάλισης αποτελεί η, έναντι καταβολής εισφοράς, προστασία του ασφαλισμένου από την επέλευση κινδύνων (γήρας, ασθένεια, αναπηρία κ.λ.π.) οι οποίοι αναιρούν την ικανότητά του να εργάζεται (ασφαλιστικοί κίνδυνοι) και συνακόλουθα τείνουν να υποβαθμίσουν τις συνθήκες διαβίωσής του. Εφόσον επέλθει ο ασφαλιστικός κίνδυνος, ο ασφαλισμένος παύει να καταβάλλει εισφορές και αποκτά, κατ'αρχήν, αξίωση έναντι του ασφαλιστικού φορέα να του χορηγήσει παροχή, η οποία, χωρίς να απαιτείται να αντιστοιχεί ευθέως σε καταβληθείσες εισφορές του ή να αντισταθμίζει πλήρως την απώλεια του εισοδήματός του, πρέπει να είναι ικανή να του εξασφαλίσει ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης, όσο το δυνατόν εγγύτερο προς εκείνο που είχε κατακτήσει κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου. Πέραν του ανωτέρω δημοσίου σκοπού, μέσω του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης, εκδηλώνεται- όπως και μέσω της κοινωνικής πρόνοιας – η κοινωνική αλληλεγγύη και ασκείται κοινωνική πολιτική, ειδικότερα δε αναδιανομή εισοδήματος με σκοπό την άμβλυνση κοινωνικών αντιθέσεων και ανισοτήτων (ad hoc ΝΣΚ 152/2017). Ευρύτερα, το κοινωνικό δικαίωμα του άρθρου 22 παρ.5 του συντάγματος για κοινωνική ασφάλιση θεμελιώνει ένα σχετικό κοινωνικό κεκτημένο.

12. Περαιτέρω με το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης κατοχυρώνεται ο σεβασμός της περιουσίας του προσώπου, το οποίο μπορεί να τη στερηθεί μόνον για λόγους δημοσίας ωφελείας. Στην έννοια της περιουσίας, η οποία έχει αυτόνομο περιεχόμενο, ανεξάρτητο από την τυπική κατάταξη των επιμέρους περιουσιακών δικαιωμάτων στο εσωτερικό δίκαιο, (Ε.Δ.Δ.Α. αποφάσεις της 25.3.1999, Ιατρίδης κατά Ελλάδας σκέψη 54, της 19.6.2008, Ιχτιάρογλου κατά Ελλάδας σκέψη 49, της 24.7.2008, Kemp και λοιποί κατά Λουξεμβούργου σκέψη 72), περιλαμβάνονται όχι μόνο τα εμπράγματα δικαιώματα, αλλά και όλα τα δικαιώματα «περιουσιακής φύσεως», καθώς και τα κεκτημένα «οικονομικά συμφέροντα». Καλύπτονται, κατ' αυτόν τον τρόπο, και τα ενοχικής φύσεως περιουσιακά δικαιώματα και, ειδικότερα, απαιτήσεις που απορρέουν από έννομες σχέσεις του δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, είτε αναγνωρισμένες με δικαστική ή διαιτητική απόφαση, είτε απλώς γεννημένες κατά το εθνικό δίκαιο, εφόσον υπάρχει νόμιμη προσδοκία, με βάση το ισχύον έως την προσφυγή στο δικαστήριο δίκαιο, ότι μπορούν να

ικανοποιηθούν δικαστικώς, εφόσον δηλαδή υφίσταται σχετικώς μία επαρκής νομική βάση στο εσωτερικό δίκαιο του συμβαλλόμενου κράτους (Ε.Δ.Δ.Α. αποφάσεις της 9.12.1994, Ελληνικά Διυλιστήρια Στραν και Στρατής Ανδρεάδης κατά Ελλάδα σκέψη 59, της 20.11.1995, Pressos Compania Naviera S.A. και λοιποί κατά Βελγίου σκέψη 31, της 19.6.2008 Ιχτιάρογλου κατά Ελλάδα σκέψεις 49 - 50). Τέτοια περίπτωση συντρέχει, ιδίως, όταν η απαίτηση θεμελιώνεται σε νομοθετική ή κανονιστική διάταξη ή σε παγιωμένη σχετική νομολογία των δικαιοδοτικών οργάνων των συμβαλλόμενων κρατών ή όταν έχει εκδοθεί υπέρ του προσφεύγοντος τελική εκτελεστή απόφαση εθνικού δικαστηρίου (Ε.Δ.Δ.Α. αποφάσεις της 18.11.2004, Prevednaya κατά Ρωσίας σκέψεις 37- 39, της 12.7.2005, Solodyuk κατά Ρωσίας σκέψεις 26 -27, της 18.1.2007, Bulgakova κατά Ρωσίας σκέψη 31, της 19.6.2008, Ιχτιάρογλου κατά Ελλάδα σκέψη 51).

Ενόψει των ανωτέρω, περιουσία κατά την έννοια του άρθρου 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. αποτελούν περαιτέρω και οι έναντι των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης αξιώσεις για τη χορήγηση κοινωνικοασφαλιστικών εν γένει παροχών (Ε.Δ.Δ.Α. αποφάσεις της 14.12.1999, Αντωνακόπουλος και λοιποί κατά Ελλάδα, της 28.3.2000 Γεωργιάδης κατά Ελλάδα, της 20.6.2002, Αζινάς κατά Κύπρου, επίσης, Σ.Τ.Ε. 1022/2005 7μ., 4338/2009). Και τούτο, ανεξαρτήτως του αν η χορήγηση μιας παροχής κοινωνικής προστασίας προϋποθέτει ή μη την προηγούμενη καταβολή εισφορών. Αρκεί ότι η νομοθεσία του συμβαλλόμενου κράτους προβλέπει, ως δικαίωμα, τη χορήγησή της και συντρέχουν για την καταβολή της οι προϋποθέσεις του νόμου (Ε.Δ.Δ.Α. αποφάσεις της 18.2.2009, Andrejeva κατά Λετονίας σκέψη 77, της 28.4.2009, Rasmussen κατά Πολωνίας σκέψη 71, της 15.9.2009, Moskal κατά Πολωνίας σκέψεις 38- 40).

Πάντως, γίνεται παγίως δεκτό ότι, με το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου δεν κατοχυρώνεται δικαίωμα συντάξεως ορισμένου ύψους (βλ.Ε.Δ.Δ.Α απόφαση της 25.10.2011,Valkov και λοιποί κατά Βουλγαρίας,σκ.84, βλ.απόφαση επί του παραδεκτού της 8.10.2013, Da Conceicao Mateus και Santos Januario κατά Πορτογαλίας,σκ.18, απόφαση της 8.10.2013,Pejcic κατά Σερβίας,σκ.54), με συνέπεια να μην αποκλείεται, κατ'αρχήν διαφοροποίηση του ύψους της συνταξιοδοτικής παροχής αναλόγως με τις επικρατούσες εκάστοτε συνθήκες.

13.Για να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου επέμβαση σε περιουσιακής φύσεως αγαθό, υπό την ανωτέρω έννοια, πρέπει να προβλέπεται από νομοθετικές ή άλλου είδους κανονιστικές διατάξεις, καθώς και να δικαιολογείται από λόγους γενικού συμφέροντος. Η εκτίμηση του νομοθέτη ως προς την ύπαρξη λόγου δημοσίου συμφέροντος επιβάλλοντος τον περιορισμό του περιουσιακού δικαιώματος υπόκειται σε οριακό δικαστικό έλεγχο(πρβλ.Ε.Δ.Δ.Α. αποφάσεις James και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου, της 21.2.1986,No 8793/79, σκέψη 46,Pressos Compania Naviera S.A.και λοιποί κατά Βελγίου, της 20.11.1995, σκέψη 37,Saarinen κατά Φιλανδία, της 28.1.2003,Κλιάφας και λοιποί κατά Ελλάδα, της 8.7.2004,

σκέψη 25, Adrejeva κατά Λετονίας, της 18.2.2009, σκέψη 83, ad hoc ΝΣΚ 152/2017). Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να γίνει δεκτό ότι η επιδείνωση του υφιστάμενου νομοθετικού καθεστώτος οφείλει να μην οδηγεί σε κατάργηση ή πλήρη αποδυνάμωση της ασφαλιστικής προστασίας ούτε να ανατρέπει άρδην και κατά τρόπο αιφνιδιαστικό δικαιολογημένες προσδοκίες των ασφαλισμένων (Κ.Χρυσόγονου, Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, 3^η έκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2006, σελ.564-565 και ευρύτερα για τη λειτουργία του κοινωνικού κεκτημένου ή τη συναφή θεωρία της σταθεροποιητικής λειτουργίας των κοινωνικών δικαιωμάτων).

14. Περαιτέρω, το Σύνταγμα ορίζει ότι η Διοίκηση έχει υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις δικαστικές αποφάσεις. Οι συνέπειες των τελεσίδικων αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων στις διαφορές ουσίας διαφέρουν ανάλογα με το είδος της διαφοράς που έχει εισαχθεί σ'αυτά. Έτσι σε περίπτωση προσφυγής είναι όμοιες με τις συνέπειες της ακυρωτικής ή απορριπτικής απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας επί αιτήσεως ακυρώσεως, όσον αφορά την ισχύ και την έκταση του ακυρωτικού ή τροποποιητικού αποτελέσματος και το δεδικασμένο (με τη διαφορά ότι καλύπτει και το δικονομικό διοικητικής φύσης ζήτημα) καθώς και την υποχρέωση της Διοίκησης για συμμόρφωση σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις των άρθρων 196, 197, 198 ΚΔΔ. (Σπηλιωτόπουλος «Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου» 14^η έκδοση σελ.266).

Η κύρια συνέπεια της ακυρωτικής ή τροποποιητικής απόφασης του τακτικού διοικητικού δικαστηρίου είναι η ισχύς της έναντι όλων, δηλαδή η ακυρωθείσα πράξη λογίζεται ως ανύπαρκτος έναντι όλων, δια πάντα διοικούμενον διατελέσαντα ή μη διάδικον εις την δίκην. Έτσι, η Διοίκηση, μετά την έκδοση ακυρωτικής απόφασης υποχρεούται να συμμορφωθεί προς αυτή και μάλιστα όχι μόνον να θεωρήσει ως ανίσχυρη και μη υφιστάμενη στο νομικό κόσμο την ακυρωθείσα διοικητική πράξη, αλλά να προβεί σε θετικές ενέργειες για την αναμόρφωση της νομικής κατάστασης που προέκυψε αμέσως ή εμμέσως από την ακυρωθείσα πράξη, ανακαλώντας ή τροποποιώντας τις εν τω μεταξύ εκδοθείσες πράξεις ή εκδίδοντας αυτές με αναδρομική ισχύ, προκειμένου να επαναφέρει τα πράγματα στην θέση στην οποία θα βρίσκονταν αν από την αρχή δεν είχε εκδοθεί η ακυρωθείσα πράξη (Νικ.Χατζητζαννή, Ερμηνεία κατ'άρθρο Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, σελ.1123κ.επ., ΣτΕ3257/2008, 1599/2007, 441/2001, 395/2000). Το ειδικότερο δε περιεχόμενο και η έκταση των υποχρεώσεων της Διοίκησης προσδιορίζονται από το αντικείμενο της ακυρώσεως, δηλαδή από το είδος και τη φύση της ακυρωθείσας πράξης, καθώς και από την κρίση ή τις κρίσεις επί των διοικητικής φύσεως ζητημάτων που περιέχονται στην απόφαση του Δικαστηρίου και δημιουργούν εφόσον τελούν σε άμεση και αναγκαία συνάρτηση προς το διατακτικό της αποφάσεως δεδικασμένο ως προς την συγκεκριμένη περίπτωση (ΣτΕ2324/2014, 4775/2012).

15. Το δεδικασμένο είναι θεσμός του δημοσίου δικαίου ο οποίος αποβλέπει κυρίως στην αποτροπή άσκοπης διαιώνισης των δικών αλλά και στην πρόληψη της έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων για

το ίδιο ζήτημα. Κατά την αποδιδόμενη παγίως (στη θεωρία και στη νομολογία) έννοιά του διακρίνεται σε τυπικό και ουσιαστικό δεδिकाσμένο. Το τυπικό δεδिकाσμένο έχει την έννοια ότι η απόφαση δεν δύναται στην δίκη στην οποία εξεδόθη να προσβληθεί με τακτικά ένδικα μέσα καθόσον αυτά δεν προβλέπονταν εξ αρχής ή εξαντλήθηκαν ή παρήλθε η προς άσκηση αυτών προθεσμία ή ο ενδιαφερόμενος παραιτήθηκε της άσκησης αυτών ή αποδέχθηκε την απόφαση. Προϋποθέσεις του ουσιαστικού δεδिकाσμένου είναι η ταυτότητα προσώπων και η ταυτότητα διαφοράς. Με το ουσιαστικό δεδिकाσμένο παράγεται αμάχητο τεκμήριο ότι το δια της δικαστικής απόφασης κριθέν ζήτημα ερείδεται σε ορθή υπαγωγή του προσκομισθέντος και αποδειχθέντος υλικού στον προσήκοντα κανόνα δικαίου. Το δεδिकाσμένο αυτό αποκλείει την αμφισβήτηση, σε νεότερη δίκη, του δια προηγηθείσης τελεσιδίκου δικαστικής αποφάσεως κριθέντος ζητήματος, η δεσμευτικότητα δε αυτή εμφανίζεται τόσο υπό θετική μορφή (με την έννοια ότι τόσο το δικαστικό ή διοικητικό όργανο ενώπιον του οποίου γεννάται, ως κύριο ή παρεμπύπτον ζήτημα, αυτό που έχει ήδη κριθεί με δύναμη δεδिकाσμένου οφείλει να θέσει ως βάση κάθε σχετικής ενέργειάς του τη δικαστική απόφαση από την οποία δημιουργήθηκε το δεδिकाσμένο) όσο και υπό αρνητική μορφή (με την έννοια ότι τα ως άνω όργανα δεν επιτρέπεται να προβούν σε επανεξέταση όσων κρίθηκαν τελεσιδίκως με δύναμη δεδिकाσμένου(ad hoc Ν.Σ.Κ. 202/2012,355/2002)).

16.Περαιτέρω, το δεδिकाσμένο ισχύει εφ'όσον δεν επήλθε μεταβολή του νομικού καθεστώτος του διέποντος την έννομη σχέση, (ΑΠ 162/1976,631/1977,ΣτΕ 1375/1956). Επομένως, εάν υπάρχει δεδिकाσμένο, εφόσον δεν επήλθε μεταβολή του νομικού καθεστώτος που διέπει μια έννομη σχέση ή των πραγματικών περιστατικών που αποτελούν προϋπόθεση της σχέσης αυτής,αποκλείεται η σε μεταγενέστερη δίκη αμφισβήτηση της έννομης σχέσης που αποτελεί τη βάση αξίωσης.

17.Ως προς την έκταση του δεδिकाσμένου, στις περιπτώσεις των αποφάσεων που εκδίδονται κατά τη διαδικασία άσκησης προσφυγής καλύπτει κυρίως την κρίση του δικαστηρίου, ως προς το αν η προσβαλλόμενη πράξη είναι ή όχι για συγκεκριμένο λόγο παράνομη ή ουσιαστικώς εσφαλμένη ή αν αυτή είναι ή όχι , για συγκεκριμένη παρανομία ή συγκεκριμένο ουσιαστικό σφάλμα ακυρωτέα ή τροποποιητέα. Επομένως,η κρίση του δικαστηρίου επί του τεθέντος ενώπιον αυτού προς επίλυση ζητήματος αποτελεί την ουσία του δεδिकाσμένου. Η κρίση είναι το πόρισμα, το συμπέρασμα του δικανικού συλλογισμού του δικαστού, εκ της υπαγωγής της ελάσσονας πρότασης στη μείζονα. Δια της εκφερομένης κρίσεως διαγιγνώσκεται και επιλύεται η διαφορά.

18.Ως κριθέν ζήτημα θεωρείται εκείνο, το οποίο ευρίσκεται σε συνάρτηση προς το γενόμενο αποδεκτό δια της αποφάσεως συμπέρασμα και αποτελεί το αναγκαίο τούτου στήριγμα (Ν.Σ.Κ.86/2010), όχι δε και έτερα περιστατικά ιστορικώς αναφερόμενα ή πλεοναστικώς και εν παρόδω ερευνηθέντα τα οποία δεν είναι αναγκαία προς συναγωγή του στο διατακτικό διατυπούμενου συμπεράσματος της αποφάσεως (Νικ.Χατζητζανής,όπ.αν., ΟΛ.ΣτΕ 217/2016,

1113/2014 7μ, 2658, 2049/2011, 3802/2000 7μ κ.ά.).

Διοικητικής φύσης κριθέντα ζητήματα είναι τα νομικά και πραγματικά ζητήματα που ρυθμίζονται από κανόνες διοικητικού δικαίου και αναφέρονται στη μείζονα ή την ελάχισσυνα πρόταση του συλλογισμού της απόφασης, εφόσον ήταν αντικείμενο διάγνωσης και κρίσης(ΝΣΚ279/2016).

Πάντως το δεδικασμένο δεν εκτείνεται, επί των πραγματικών περιστατικών, η συνδρομή των οποίων αποτέλεσε την προϋπόθεση εφαρμογής του νόμου(Γ.Παπαγιαννοπούλου:Τα αντικειμενικά όρια του δεδικασμένου στη διοικητική δίκη,Διοικ.Δίκη 11/805).

19.Εν προκειμένω, το Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Χανίων με τη 331/2015 απόφασή του δέχτηκε, με δεδομένο ότι στο άρθρο 36παρ.11 του ν. 3996/2011, περί καθορισμού της βασικής σύνταξης του άρθρου 2 του ν. 3863/2010 ως της ελαχίστης παροχής κατά την έννοια του άρθρου 58 του Κανονισμού(ΕΚ) αριθ. 883/2004, γίνεται ρητή αναφορά μόνο στο τελευταίο αυτό άρθρο του εν λόγω Κανονισμού και όχι στο αντίστοιχο άρθρο 7παρ.8 της Συμφωνίας Κοινωνικής Ασφάλειας μεταξύ Ελλάδας και Η.Π.Α., η διάταξη αυτή εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω Κανονισμού, σύμφωνα με το άρθρο2 παρ.1 του τελευταίου και όχι σε αυτές για τις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις της ανωτέρω Συμφωνίας κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3 παρ.1 αυτής. Συνεπώς, η προαναφερόμενη βασική σύνταξη λαμβάνεται υπόψη μόνο για τον υπολογισμό της κατ'άρθρο 58 του ανωτέρω Κανονισμού, συμπληρωματικής παροχής των ασφαλισμένων που έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης στην Ελλάδα και σε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ε. και όχι για τον υπολογισμό της χορηγούμενης, κατ' άρθρο 7 παρ.8 της ανωτέρω Συμφωνίας, συμπληρωματικής παροχής στους ασφαλισμένους που έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης στην Ελλάδα και στις Η.Π.Α.,ήτοι σε κράτος μη μέλος της Ε.Ε.,όπως, εν προκειμένω,ο Ε.Κ., ως προς τον οποίο, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του ως άνω Κανονισμού, αλλά οι διάφορες αυτών, ειδικές διατάξεις της Συμφωνίας Κοινωνικής Ασφάλειας Ελλάδας- Η.Π.Α. Κατόπιν τούτων, κατά ανεπίτρεπτη αναλογική εφαρμογή του άρθρου 36 παρ.11 του ν.3996/2011, υπολογίσθηκε η συμπληρωματική παροχή του Ε.Κ. σε σχέση με την ως άνω βασική σύνταξη, ύψους 360 ευρώ και μη νομίμως διακόπηκε η χορήγησή της σε αυτόν, με την αιτιολογία ότι το συνολικό ποσό της καταβλητέας παροχής από τους ασφαλιστικούς φορείς της Ελλάδας και των Η.Π.Α. υπερέβαινε το ποσό των 360 ευρώ. Επιπλέον δέχτηκε ότι ο Ε.Κ. δικαιούται μηνιαία σύνταξη γήρατος συνολικού ύψους 404,53 ευρώ, εκ των οποίων το ποσό των 304,46ευρώ αντιστοιχεί στο τμηματικό ποσό σύνταξης του άρθρου 7 παρ.3εδ.ε'της Συμφωνίας Κοινωνικής Ασφάλειας μεταξύ Ελλάδας και Η.Π.Α. και το ποσό των 100,07 ευρώ αντιστοιχεί στη συμπληρωματική παροχή του άρθρου 7 παρ. 8 της ανωτέρω Συμφωνίας, όπως τα ποσά αυτά ορθώς καθορίστηκαν με την 1903/6.8.2011 αρχική απόφαση του Διευθυντή του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.ΑΜ. Χανίων, βάσει του προσυζημένου κατώτατου ορίου σύνταξης για τις επιπλέον των 4.500, 363 ημέρες ασφάλισης του

Ε.Κ., από το σύνολο των ημερών ασφάλισής του σε Ελλάδα και Η.Π.Α. Κατόπιν με το διατακτικό της ακύρωσε την 705/συν.57/27.9.2012 απόφαση της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Χανίων και απεφάνθη ότι ο Ε.Κ. δικαιούται από 19.5.2010 μηνιαία σύνταξη γήρατος συνολικού ύψους 404,53 ευρώ.

20.Εκ του διατακτικού της ανωτέρω απόφασης η οποία περιέχει ακυρωτική(διαπλαστική) και αναγνωριστική διάταξη παράγεται, ως προς την ακυρωτική (ακύρωση της 705/συν.57/27.9.2012 απόφασης) ισχύς έναντι όλων. Ως προς την αναγνωριστική διάταξη (ο Ε.Κ. δικαιούται από 19.5.2010 μηνιαία σύνταξη γήρατος συνολικού ύψους 404,53 ευρώ) το παραχθέν δεδικασμένο καλύπτει και το ουσιαστικό διοικητικής φύσης ζήτημα της ακυρότητας της 705/συν.57/27.9.2012 απόφασης της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.Χανίων όπως αυτό διατυπώθηκε κατά την υπαγωγή της ελάσσονας στη μείζονα πρόταση δηλαδή ότι, κατ'ανεπίτρεπτη αναλογική εφαρμογή του άρθρου 36 παρ.11 του ν.3996/2011 υπολογίσθηκε η συμπληρωματική παροχή του Ε.Κ. σε σχέση με την ως άνω βασική σύνταξη των 360 ευρώ, διάταξη η οποία εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού(ΕΚ)883/2004 και όχι σε αυτές για τις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις της ανωτέρω Συμφωνίας Κοινωνικής Ασφάλειας μεταξύ Ελλάδας και Η.Π.Α., όπως εν προκειμένω.

21.Τέλος από τα παραπάνω προκύπτει, ότι το δεδικασμένο αυτό ισχύει για όσο χρόνο δεν μεταβάλλεται το νομικό καθεστώς του διέποντος την συγκεκριμένη έννομη σχέση ή των πραγματικών περιστατικών των αποτελούντων προϋπόθεση αυτού, τα οποία οφείλουν να ελέγχουν τα όργανα της Υπηρεσίας. Τυχόν δε επιδείνωση του διέποντος τη συγκεκριμένη έννομη σχέση νομικού καθεστώτος επιδέχεται δικαστικό έλεγχο στο πλαίσιο των ανωτέρω αναφερομένων διατάξεων.

Απάντηση

22.Με βάση τα προεκτεθέντα προσήκει η απάντηση ότι το ανωτέρω ποσό θα συνεχίσει να καταβάλλεται εφόσον συνεχίζει να ισχύει το δεδικασμένο εκ της ανωτέρω απόφασης.

